

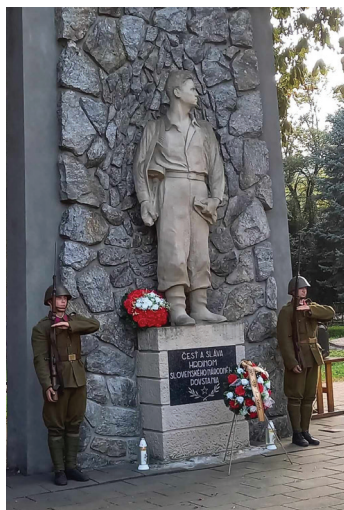

Regionálne oslavy 80. výročia SNP

Oblasťná organizácia cestovného ruchu Gemer pri príležitosti 80. výročia SNP pripravila pre obyvateľov regiónu sériu podujatí Povstalecká jeseň v Gemi.

Prvé z nich pod názvom Povstalecká kolóna dňa 30. augusta spojilo oslavu výročia Povstania s pripomenutím priebehu vojnových udalostí v našom regióne, teda v katastrach miest Tisovec a Hnúšťa a obcí Rimavská Baňa a Klenovec. Púť kolóny historickej vojenskej techniky s autentickým výstrojom a výzbrojou príslušníkov 1. Československej armády, ktorú pripravil Klub vojenskej histórie

Krasnogvardejci z Košíc, prepojila obyvateľov všetkých spomenutých sídiel a vyvrcholila práve v našej obci. Jej príchod signalizoval aj začiatok slávnostnej obecnej pripomienky výročia Povstania. Miestna základná organizácia Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov si spolu s hosťami z oblasťného výboru organizácie v Rimavskej Sobote, vedením obce a širokou verejnosťou uctili pamiatku vojnových udalostí položením vencov k pamätníku obetí 1. a 2. svetovej vojny a pomníku hrdinom SNP. Pietny okamih spestrila čestná stráž a slávnostná salva členov KVH Krasnogvardejci a spevácke vystúpenie speváckeho súboru Klenovčanka. Predsedníčka ZO SZPB Júlia Segečová potom pozvala prítomných na ďalšiu časť podujatia. Tá prebehla na autentických miestach vojnových udalostí na horskom sedle Chorepa pri pomníku Jána Beňu a Pavla Zvaru, ktorí padli pri obrane priesmyku pred postupujúcimi nemeckými vojskami 23. októbra 1944. Poslanýňa obecného zastupiteľstva a predsedníčka Komisie školstva, mládeže, športu a kultúry Blažena Hrušková odovzdala slovo starostke obce Kataríne Pribilincovej, predsedovi Oblasťného výboru SZPB v Rimavskej Sobote Štefanovi Balážovi a poslancovi NR

Čestnú stráž pri pamätníku obetiam SNP držali členovia Klubu vojenskej histórie Krasnogvardejci z Košíc.

Záverečnej časti regionálnych osláv 80. výročia SNP na Chorepe sa zúčastnila naša rodáčka, 101-ročná Zuzana Mázorová, priama účastníčka priebehu dramatických udalostí v obci z roku 1944.

SR Ivanovi Hazuchovi (SMER – SSD). Prítomných pozdravila aj autentická svedkyňa udalostí toho októbrového dňa. Naša rodáčka a dlhoročná obyvateľka klenovských Javoriniek pani Zuzana Mázorová bola medzi prvými civilistami, ktorí prišli na bojisko a objavili telá obetí. Podpora odboja po potlačení Povstania ju viackrát priviedla do životu-nebezpečného postavenia a sama má priamu zásluhu na záchrane prinajmenšom jedného ľudského života. Traumatické udalosti aj hrdinské činy vojnových dní má aj v

zrelom veku 101 rokov stále v živej pamäti. Slávnostnú časť podujatia ukončilo hudobné vystúpenie Viktora Brádnianskeho s výberom z vojenských piesní. Takmer všetci účastníci podujatia zostali na horskom sedle a v tomto netradičnom prostredí sa zúčastnili premietania klasickej snímky Paľa Bielika Vlčie diery, ktorá dodnes zostáva divácky najobľúbenejším slovenským filmom o Povstaní. Pôvodne plánované ukončenie podujatia vatrou sa z dôvodu zvýšeného rizika požiarov neuskutočnilo. **Michal Piš**

Počas 80 rokov od jeho vypuknutia bolo zdvihované aj zatracované. Jedna časť obyvateľstva považovala povstalcov a partizánov za zradcov štátu či kriminálnikov, kvôli ktorým fašisti a členovia Hlinkovej gardy zavraždili, umučili a uväznili tisíce civilistov či vypálili celé dediny a usadlosti. Pre druhú, naopak, boli partizáni hrdinovia. Faktom, ktorý sa nedá poprieť je, že počas druhej svetovej vojny neboli fašistickými štátmi len Nemecko, Taliansko a Japonsko, ale do koalície ich sympatizantov patrili aj ďalšie krajiny strednej Európy vrátane našej novovzniknutej Slovenskej republiky (1939). Napriek rôznym názorom, z pohľadu histórie bolo nesmiernym hrdinstvom vzoprieť sa profašistickej vláde a nemeckým okupantom, a urobiť všetko

preto, aby boli akýmkoľvek spôsobom narušané postupy nemeckých vojsk na východnom fronte. Klenovčania v súvislosti so SNP majú byť na čo hrdí. Civilisti, ženy, mládež, starci, vojaci slovenskej armády, všetci sa zapojili do povstania.

Slovenské národné povstanie

Ako v pamätiach spomína aj V. Mináč, nikdy sa nestotožnil so Slovenským štátom. Ako čisto luteránska obec s prísnu luteránskou výchovou mali v tých časoch oprávnené obavy zo štátneho katolicizmu a nemeckého nacionalizmu. Na príprave povstania sa už od roku 1943 začala podieľať najskôr malá skupina ilegálnych pracovníkov KSS pod vedením J. Štefánika. K nej sa na jar 1944 pripojila ďalšia, väčšia skupina

neustraníckych, národne orientovaných obyvateľov. Stretávali sa v byte A. Englerovej. Obe skupiny boli prepojené s ilegálnou organizáciou v Banskej Bystrici, odkiaľ prijímali pokyny. V tom čase bol do vedenia príprav na povstanie zvolený Dr. I. Daxner, ktorý sa ukrýval v klenovských horách. Prvé zbrane sa do Klenovca začali privážať 25. a 26. augusta autom Jána Repáša z vojenskej posádky z Brezna nad Hronom. Z Brezna prišiel aj kpt. J. Bukva, ktorý zbrane prebral a na návrh I. Daxnera sa stal vojenským veliteľom obranného úseku. Zbrane boli uskladnené u J. Bálinta na Mravcovom vršku. 27. augusta boli vybráni dôveryhodní muži, ktorí začali pripravovať zbrane a na strategických úsekoch

(Pokračovanie na 2. strane)

Aby sa nezabudlo...

Narodili sa pred mnohými rokmi, ba stáročiami, a zanechali po sebe trvalú hodnotu. Rodáci z Klenovca, aj tí, čo počas svoj-

Na dobovej fotografii je učiteľ Pavol Engler a obaja synovia, neskorší lekári. Či je na snímke jedna zo sestier v článku spomínaná Anna sa nepodarilo zistiť...

ho života pôsobili v Klenovci. Stačia dve, tri generácie a začíname zabúdať tak ako na rodinu Englerovcov. Prečo by sme si práve túto rodinu mali pripomínať? Asi je najlepšie začať dávnou minulosťou, keď v rokoch 1731 – 1732 na spustošené slovenské územie po tureckých vpádoch prišlo asi tucet členov protestantskej šľachtickej rodiny Englerovcov. V dnešnej dobe by sme ich nazvali emigrantmi, utekajúcimi pred prenasledovaním a diktátom katolíckej cirkvi, ktorá zo Salzburského kraja násilne vyhánala protestantov. Z histórie vieme, že Klenovec bol založený nemecky hovoriacimi baníkmi, a tak utekajúci Englerovci zrejme smerovali tam, kde vedeli,

že nájdu nemecky hovoriacu komunitu. Do Klenovca. Spočiatku úspešne hospodárili na klenovských vrchoch a podhorských lúkach, neskôr sa z mnohých stali vzdelanci, národovci, lekári. Z najstaršej historicky doloženej generácie sú známi učiteľ Pavol Engler (1867 – 1934), pôsobiaci na klenovskej evanjelickej škole, ktorá bola založená už v roku 1614, a Ľudovít Ondrej Engler (1874 – 1927), evanjelický farár, spisovateľ, kultúrny pracovník a príslušník slovenského národného hnutia. Za panslavizmus bol uhorskými úradmi prenasledovaný a v roku 1902 emigroval do USA. V USA organizoval kultúrny a spolkový život slovenských krajanov, bol jedným z prvých slovenských spisovateľov v USA, ktorý písal o emigrácii, (Pokračovanie na 3. strane)

(Dokončenie z 1. strany)

sa rozostavili hliadky. Tým sa ešte pred vyhlásením povstania prezradila celá príprava a organizácia.

29. augusta, v ranných hodinách, sa pred bytom Z. Repásovej zhromaždili všetci bojaskopní muži a do rúk I. Daxnera zložili sľub. Pridali sa aj predstavitelia obce, učители a četníci. Po sľube sa začali v obecnom dome rozdeľovať zbrane, ktorých bol pre množstvo dobrovoľníkov nedostatok. O 16. 00 hod. kpt. Bukva prečítal prvý rozkaz. Do Klenovca sa sústredili všetky autá z okresu a bolo zriadené posádkové veliteľstvo aj veliteľstvo obranného úseku 6. Veliteľom celého obranného úseku bol kpt. Bukva, neskôr kpt. Šuška, posádkovým veliteľom sa stal učiteľ por. O. Hruška. Do Klenovca sa z vojenských skladov v Brezne začala zväzovať vojenská výzbroj a výstroj, ktorá sa následne rozvážala po celom úseku Rimavskej doliny vrátane Kokavy nad Rimavicou až po Málinec. Starší muži, ktorí po vyhlásení mobilizácie SNR v B. Bystrici neboli odvedení, sa prihlásili do zriadenej milície, nepľnoletí mladíci do partizánskej skupiny Jegorov pri Brezne. 29. augusta bol zostavený 15-členný Revolučný miestny národný výbor zo spoľahlivých ľudí, ktorým predsedal učiteľ J. Majerský. Dovtedajší predstavitelia MNV ostali naďalej pracovať pod dozorom RMNV. Tým sa povstanie zabezpečilo vojensky aj politicky. Do povstania sa v Klenovci dobrovoľne prihlásilo 700 mužov, z toho 400 ostalo v obrannom úseku 6 v Klenovci. Do obranného úseku sa začali hlásiť aj muži z okolitých obcí a z pôvodných 400 sa rozrástli na 1 000 mužov. Obyvateľstvo bolo o udalostiach z frontu informované rozhlasom, ktorý na námestí naživo vysielal správy Slobodného vysielateľa z B. Bystrice, Moskvy a Londýna. Tiež časopisom „Napred“, ktorý vy-

dával RMNV. O ranených vojakov a partizánov v hnušťanskej nemocnici sa pomáhali starať aj klenovské ženy zo spolku Živena pod vedením A. Englerovej a D. Moncoľovej.

Najťažšie dni povstania nastali 21. 10. 1944. Povstanci sa v Rimavskej Bani neubránili nemeckej motorizovanej presile a veliteľ kpt. Šuška musel s oddielom ustúpiť do klenovského chotára. Odpor zabezpečil z Chorepy. Nemci v presile a technicky lepšie vybavení odpor prelomili, časť povstalcov musela ustúpiť k Lomu nad Rimavicou, časť smerom na Ráztočné. Tu padol partizán J. Štefánik. Klenovčania sa hromadne vysťahovali do klenovských vrchov, kde boli v

organizovali bojové skupiny, ktoré robili výpady proti nemeckým jednotkám smerom na Muráň, Brezno, Poltár, Polhoru aj Zbojská. Klenovec bol Nemcami opäť obsadený 17. decembra.

Počas povstania zosilnelo národné povedomie a spoločné nebezpečenstvo ľudí zblížilo. Klenovčania boli odhodlaní pomôcť všetkým, kto ich pomoc potreboval a zabrániť tomu, aby fašizmus zvíťazil nad ľudskosťou. Obetovali svoj majetok, zdravie aj životy, aby sme my, ich potomkovia, mohli žiť slobodne a v mieri. A my by sme mali robiť všetko preto, aby sme na ich obetavosť nezabudli, pripomínali si ju a vážili.

Eva Biela

Slovenské národné povstanie

usadlostiach a kolešniach umiestnené už stovky utečencov. 320 evakuantov bolo len z Turca. Útočisko v horách našli aj židia a utečenci z Ukrajiny a Maďarska. Medzi utečencami bol aj spisovateľ J. Barč Ivan. Na vrchoch sídlilo okresné vedenie KSS, ONV, MNV, politickí a vojenský vedúci povstania a partizánske jednotky. Odhaduje sa, že Klenovčania ukrývali viac ako 2 000 utečencov. Boj väčších skupín už nebol možný, do úvahy prichádzal len boj partizánsky. V klenovských horách sídlil partizánsky oddiel Chruščov a ďalšie partizánske jednotky. Klenovčania dokázali zásobovať potravinami svoje rodiny, partizánov aj utečencov, tiež partizánske jednotky, ktoré sa okupovaným územím dočasne presúvali. Nemecké vojsko po potlačení povstania z Klenovca odišlo a zapojilo sa do bojov v Maďarsku. Klenovčanov nezlomilo ani potlačenie povstania a odmietli vstúpiť k rodobrancom, ktorí mali opäť bojovať proti Červenej armáde. V obci nastalo úplné bezvládie, bola odrezaná od sveta a zásobovania. V horách sa, naopak,

Na historickej fotografii je aj zrejme najznámejší klenovský partizán, veliteľ partizánskej skupiny, kapitán Ján Brndiar (v hornom rade prvý zľava, v bielej baranici).

Aby sa nezabudlo...

(Dokončenie z 2. strany)

uvverejňoval krátke prózy v slovenských časopisoch Dennica, Národných novinách, Tranovského evanjelického kalendári, Cirkevných listoch (vydavateľom bola ďalšia významná osobnosť pôsobiaci v Klenovci – Karol Salva).

Nemenej známy je aj pplk. Samuel Engler (1892 – 1964). V prvej svetovej vojne bojoval v Sarajeve, v druhej, v začiatkoch vzniku Slovenského štátu, bol zaradený do pešieho pluku v Porade. Po vypuknutí vojny so ZSSR bol prevelený na východný front. Po návrate (1941) už v hodnosti podplukovníka sa stal veliteľom pracovného tábora v Pezinku. V decembri 1944 bolo na neho, zrejme pre dezerciu z armády, súvisiacu s účasťou v SNP, podané trestné oznámenie. Po vojne pôsobil ako dôstojník v československej armáde.

Druhá svetová vojna a SNP významne zasiahli do života aj ďalších členov rodiny, lekárov, bratov, Pavla a Ľudovíta Englerovcov, synov už spomínaného učiteľa Pavla Englera a Anny Englerovej. Obaja bratia boli ako lekári mimoriadne obľúbení pre ich ľudský prístup, odbornosť a svedomosť. Mladší, MUDr. Ľudovít Engler (1903-1966), vyštudoval Karlovu univerzitu v Prahe a v Klenovci pôsobil ako štátny obvodný lekár, internista, vynikajúci odborník na pľúcne a infekčné choroby. V roku 1940 sa odsťahoval do manželkinho rodiska Prešova. Starší, MUDr. Pavel Engler (1899-1956), začal študovať medicínu v Brne,

štúdiá ukončil v Bratislave. Dlhé roky pôsobil ako lekár v Klenovci. Po vypuknutí vojny na jeho miesto v Klenovci nastúpil už spomínaný mladší brat Ľudovít, s ktorým naďalej spolupracoval. Dôvodom odchodu bol nedostatok lekárov a chirurgov v novootvorenej okresnej nemocnici v Hnúšti – Likieri (1940). MUDr. Pavel Engler spolu s manželkou počas SNP nezištné, bez rozdielu národnosti a postavenia, pomáhali vojakom, partizánom aj civilom. Poskytovali svoju odbornú, materiálnu, finančnú a zdravotnícku pomoc raneným, utečencom, slovenským zajatcom, židom aj nemeckým utečencom. Po potlačení SNP zabránil Pavel Engler likvidácii elektrárne fašistami. Zachránil tak mnoho životov v preplnenej nemocnici. Napriek nebezpečenstvám a obetavosti bola jeho ľudskosť po vojne odmenená prenasledovaním a obvinením z kolaborácie s Nemcami. Bol prepustený z nemocnice a degradovaný na radového lekára. Obvinenie a degradáciu niesol ťažko. Spolu s celou rodinou v roku 1947, keď bol zbavený obvinení a rehabilitovaný, opúšťa rodný kraj a sťahuje sa za bratom do Prešova, kde nastupuje do funkcie okresného lekára.

V rodine Englerovcov mali aj odvážnu ženu, Annu Englerovú. V Klenovci a blízkom okolí pomáhala rasovo a politicky prenasledovaným osobám a hneď na začiatku druhej svetovej vojny bola za protifašistickú činnosť uväznená vo väznici v Trenčíne. Väzenie ju nezlomilo, naopak, počas povs-

tania bola ešte aktívnejšia. Bola spoluzakladateľkou nepolitickej pronárodne orientovanej odbojovej skupiny. V jej byte sa ilegálne stretávali členovia odboja a prebiehali prípravy na SNP. Aj pod jej vedením spolok Živena počas, aj po potlačení povstania, organizoval zbierky šatstva, jedla a peňazí pre utečencov a ranených v hnúšťanskej nemocnici. Ako jediná žena

MUDr. Ivo Engler, nositeľ kolektívnej Nobelovej ceny za mier v roku 1988, ktorý detstvo prežil v Klenovci.

bola aj členkou RMNV. Po oslobodení mala odvahu poukázať aj na zločiny spáchané počas povstania.

Pre Klenovčanov neznámy, vo svete uznávaný a vážený, bol aj syn MUDr. Pavla Englera, ktorý v Klenovci prežil svoje ranné detstvo. MUDr. Ivo Engler (1931- 2017) tak ako jeho otec sa stal lekárom – chirurgom a už v mladom veku ordinárom traumatológie detskej fakultnej nemocnice v Bratislave.

Chcel však viac, ako len poslúchať socialistický režim. V roku 1965 emigroval do Rakúska. Za hranicami sa stal vedúcim chirurgom v Rakúsku, Nemecku, Švajčiarsku a v nemocnici OSN na Cypre. Bol členom misii na Blízkom východe, viedol výskumný ústav prírodného liečiteľstva, bol vedcom, ktorý vyvinul terapiu ionizovaným kyslíkom, úspešnú aj pri liečbe rakoviny. Napísal desiatky vedeckých prác, tiež práce o zdravom životnom štýle, spolupracoval na medzinárodných vedeckých projektoch, vyučoval na vysokých školách, bol náruživým cestovateľom a fotografom a z nostalgie po slovensky napísal romány a spomienky na svoju domovinu a tiež cestopis. V roku 1988 získal kolektívnu Nobelovu cenu za mier.

Vnímavejší čitateľ si možno všimol, ako sa kruh jednej rodiny zvláštne uzavrel. Tam odkiaľ museli Englerovci utiecť, sa po viac ako dvoch storočiach vrátil ich potomok. A nie hocijaký. Ale významný lekár, vedec, spolunositeľ Nobelovej ceny. Napriek svojim pradávny nemeckým koreňom sa v meste svojich predkov, v Salzburgu, cítil byť Slovákom. Tak ako sa Slovámi cítili byť jeho rodičia, starí rodičia, prarodičia. A tak ako oni, nerozlišoval národnosť, ale pomáhal tam, kde to bolo potrebné.

Škoda, že si neuvedomujeme, ako sme všetci navzájom prepojení, že v žilách nám môže kolovať krv predkov, ktorých národnosť možno preklíname. Pokúsme sa byť ľudskejší a nepovyšovať seba nad iných, pokúsme sa chápať jeden druhého, viac pomáhať, menej posudzovať. Iba tak zabránime ďalším vojnám, povstaniam a smrť.

Eva Biela

V obradnej sieni obecného úradu sa pri príležitosti osláv 80.výročia SNP stretli členovia ZO SZPB, starší ako 80 rokov, ktorých je v obci v súčasnosti dvadsaťpäť.

Stretnutie členov SZPB

Dňa 22. augusta sa členovia ZO SZPB v Klenovci starší ako 80 rokov stretli v obradnej miestnosti obce Klenovec, kde sme si pripomenuli 80.výročie SNP. Takýchto členov v našej organizácii máme 25. Najstaršou členkou našej organizácie je pani Kristína Bálintová, ktorá sa v marci tohto roku dožila 103 rokov. Títo členovia dostali pamätný list, krásnu červenú ružu a poukážku. Stretnutia sa zúčastnili: predseda Oblastného výboru SZPB v Rimavskej Sobote Štefan

Baláz a tajomníčka Mariana Velochová. Po príhovore starostky obce Kataríny Pribilincovej naše stretnutie obohatila Elenka Mináčová krásnou básňou, speváčky Speváckej skupiny Klenovčanka partizánskymi pesničkami a spomienkou z detstva pani Viera Georgievová.

Ďakujem všetkým prítomným a účinkujúcim za účasť na pekne strávenom odpoľudní pri spomienke na 80.výročie SNP.

Júlia Segáčová

Prihovor starostky obce Kataríny Pribilincovej

Milé školopovinné deti, vážení pedagógovia!

Čas letných prázdnin sa definitívne skončil a verím, že každý z vás mal možnosť užiť si radostné chvíle v kruhu najbližších, oddýchnuť si od školských povinností a načerpať nové sily pre úspešné zvládnutie náročných úloh v novom školskom roku. Dni voľna, leňošenia a nových zážitkov sú už len spomienkou a vystrieda ich pracovné tempo učiteľov aj žiakov. Škola – to nie je len učenie, skúšanie a písomky, škola je živý organizmus, v ktorom by mali fungovať dobré medziľudské vzťahy, vzájomný rešpekt, ale i uvedomenie si svojich povinností. Deti a ich vzdelanie by mali byť spoločným snažením učiteľov, rodičov a celej spoločnosti. Mali by sme mať na

pamäti aj to, že výchova a vzdelanie nie sú iba vedomosti získané z učebníc prostredníctvom pedagógov, ale všetko, čo deti vnímajú a preberajú od nás dospelých, z blízkeho aj vzdialeného okolia či prostredníctvom rôznych médií. Želám všetkým deťom, zvlášť malým prváčikom, pre ktorých je škola veľkou zmenou a sú plní očakávania a možno aj obáv, aby pre nich bola miestom, kam sa tešia a kde nadobudnú dobré základy pre svoje ďalšie napredovanie. Pedagogom zase želim veľa sily, energie a odhodlania, aby spolu s deťmi a rodičmi našli správnu mieru medzi učením a oddychom, aby učenie a mimoškolské činnosti deti motivovali k túžbe po poznaní a ďalšiemu vzdelávaniu.

Začiatok nového školského roka 2024-2025 v našej ZŠ V.Mináča. Víta-nie prváčikov riaditeľkou školy Annou Rudovou.

V miestnom komunitnom centre sa konalo prvé zasadanie komunitnej rady tvorenej aktívnymi obyvateľmi obce.

Stretnutie obyvateľov s členmi komunitnej rady

Komunitné centrum Klenovec pokračuje vo svojej činnosti vďaka projektu „Terénna sociálna práca a komunitné centrá – Spolu pre komunitu“ od augusta 2023, ktorý realizuje MPSVaR SR. Okrem toho, že poskytujeme základné sociálne poradenstvo, pomoc pri príprave na školské vyučovanie, preventívne aktivity a rôzne záujmové činnosti, venujeme sa od nového roku 2024 aj komunitnej práci. Jej cieľom je posilnenie a rozvoj komunity celej obce. Na komunitnú prácu sa môžeme pozrieť aj ako na príležitosť zlepšenia životných podmienok obyvateľov a tiež motiváciu k svojpomocnému riešeniu problémov.

V obci prebehlo začiatkom roka 2024 mapovanie, ktoré nám poskytlo informácie o problémoch, ktorým sa komunita/obyvatelia/chcú venovať. Z aktívnych oby-

vateľov obce Klenovec bola vytvorená komunitná rada a bol vypracovaný Akčný plán na rok 2024. Členovia rady spoločne s pracovníčkou komunitného centra na prvom stretnutí obyvateľov predstavili plán a cieľ, ktorý sa bude v roku 2024 realizovať. Zhodli sa na potrebe zveladenia areálu parku na námestí. Na plánovanú realizáciu je potrebná podpora a tiež motivácia všetkých obyvateľov Klenovca, ktorí sa na plnení tejto úlohy môžu zúčastniť. O ďalších stretnutiach budeme informovať prostredníctvom našej FB stránky „Komunitné centrum Klenovec“, úradnej tabule alebo na oficiálnej stránke obce Klenovec. Ďakujeme všetkým, ktorí sa na prvom stretnutí zúčastnili a mali skvelé nápady. Pozitívny postoj a zmeny môžu zasiahnuť všetkých občanov.

Pracovníčky KC

Šikovné deti zo „špecky“

Deti navštevujúce špeciálne základné školy sú často podceňované, ale pod správnym a trpezlivým vedením pedagogických pracovníkov dokážu byť, v rámci svojich možností, aj ony úspešné a vyniknúť. Šikovné deti máme aj v našej ŠZŠ v Klenovci, a v mimoškolskej činnosti v školskom roku 2023/2024 sa im podarilo získať nejedno ocenenie.

13.10.2023 – 14.ročník regionálnej výtvarnej súťaže ČAROVNÁ CERUZKA v ŠZŠ Rimavská Seč – 2.miesto: Simonka Radičová.

20.10.2023 – 2.ročník súťaže rómskych folklórnych tancov ROMANI LUMA v

Hnúšti s premiérovým vystúpením žiakov našej školy z tanečného súboru KLENOVSKÉ CHAJA

5.ročník súťaže O najzaujímavejšie rozprávkové leporelo „Červená čiapočka“, ktorú vyhlásila ŠZŠ Klenovec a v ktorej kolektív ŠKD získal 3. miesto

17.4.2024 – 14.kolo krajskej súťažnej prehliadky v prednese poézie a prózy špeciálnych základných škôl v Brezne – 2.miesto: Simonka Radičová s básňou Soľ nad zlato.

25. 4. 2024 – krajské kolo spevackej súťaže Husľový kľúčik v ŠZŠ Banská Bystrica – našu školu reprezentovala Simonka Radičová.

26. 4. 2024 – kultúrne podujatie ROMA TALENT pre deti a mládež, ktoré organizoval Vladimír Sendrei s Jankou Sendreiovou pod názvom ROMA TALENT v Kokave nad Rimavicou – 3.miesto: Simonka Radičová.

30.4.2024 – regionálny turnaj družstiev žiakov špeciálnych škôl v stolnom tenise v Rimavskej Sobote – 1.miesto: zloženie tímu: Dominik Cibula, Simon Cibula, Michal Radič a Ľubomír Radič.

12.5.2024 – 20.ročník podujatia SPOZNAJME SA/TE PRINDŽARAS AMEN v Martine – vystúpenie tanečného súboru Klenovské chaja (dievčatá z našej školy pod vedením Lydky Bálintovej a Renátky Demeovej).

ŠZŠ Klenovec

Z úseku rozvoja obce

Kúpa budovy na námestí

Obecné zastupiteľstvo na zasadnutí dňa 8.7.2024 rozhodlo o kúpe obchodnej budovy so s. č. 130 za cenu 65 000 eur. V budove na námestí v minulosti sídlilo viacero prevádzok (kaviareň, drogeria), ale v posledných rokoch nebola využívaná. To sa odzrkadlilo aj na jej technickom stave. Stavba si vyžaduje zásadnú rekonštrukciu. Obec sa pri hľadaní možností financovania bude orientovať najmä na európske štrukturálne a investičné fondy. Budova má zásadný význam pre tvorbu špecifického rázu Námestia K. Salvu ako najvýznamnejšieho verejného priestoru v obci, preto by rekonštrukcia

mala byť citlivá a zachovať výrazné dobové prvky stavby. O presnom spôsobe využitia budovy rozhodne obecné zastupiteľstvo.

Dotácia na rekonštrukciu kúpaliska

Vláda SR na výjazdovom rokovaní v Rimavskej Sobote dňa 19.6.2024 schválila poskytnutie dotácie pre obec Klenovec vo výške 40 000 eur na účel rekonštrukcie kúpaliska. Poskytnutá dotácia môže byť použitá do konca roka 2027. S rekonštrukciou kúpaliska počíta aj plán rozvoja obce, je však zrejmé, že jeho opätovné spravidzkovanie si vyžiada vyššie náklady, ako je poskytnutá dotácia. Samospráva

tak pre splnenie tohto ambiciózneho cieľa bude musieť hľadať aj ďalšie zdroje financovania.

Prebiehajúce projekty

Projekt zlepšenia zásobovania pitnou vodou, ktorého súčasťou bola výstavba vodovodu na Ul. kpt. Nálepku, bol v auguste riadne administratívne ukončený. Rekonštrukcia kultúrneho domu sa v týchto dňoch chýli ku koncu a pripravuje sa prevzatie diela od zhotoviteľa. V projekte výstavby inkluzívneho ihriska na Ul. Pasiečka bolo ukončené verejné obstarávanie a dodanie herných prvkov by malo prebehnúť koncom septembra. K projektu rekonštrukcie materskej školy bola podpísaná zmluva o poskytnutí nenávratného finančného príspevku, avšak verejné obstarávanie začne až po podpise avizovaného dodat-

ku, týkajúceho sa zmien pravidiel VO.

Žiadosti o dotácie

Obec sa aj v letnom období uchádzala o ďalšie nenávratné príspevky z európskych a národných zdrojov. Boli predložené žiadosti o dotácie na rekonštrukciu miestnej komunikácie na Ul. Sládkovičovej a projektovú prípravu rozšírenia vodovodu a kanalizácie v obci (zdroje EÚ), rekonštrukciu odvodňovacieho rigolu v spodnej časti Ulice obrancov mieru (zdroje štátneho rozpočtu v rámci kapitoly MF SR), obstaranie novej komunálnej techniky v podobe traktora a malotraktora s príslušenstvom (Environmentálny fond) a pokračovanie rekonštrukcie obecných studní (Program obnovy dediny).

Do konca kalendárneho roka obec plánuje podávanie ďalších žiadostí o dotácie na rekonštrukciu obecných budov (obecný úrad a starý kultúrny dom), zväži spracovanie projektu v oblasti rozvoja inteligentných miest a obcí a v prípade možnosti aj na rozšírenie zásobovania pitnou vodou v obci.

Obnov dom mini

O dotáciu z prostriedkov EÚ sa v lete mohli uchádzať aj domácnosti. Do výzvy Obnov dom mini, ktorej cieľom bolo zlepšenie energetickej hospodárnosti rodinných budov vo vybraných obciach Banskobystrického a Košického kraja s najhoršou kvalitou ovzdušia, sa u nás zapojilo 30 oprávnených domácností. O žiadostiach by sa malo rozhodnúť približne do konca septembra.

Michal Piš

Poslanci obecného zastupiteľstva v júli t.r. rozhodli o kúpe tejto budovy na Námestí K. Salvu. O jej využití opäť rozhodnú poslanci obecného zastupiteľstva.

Hospodárenie obce v roku 2023

Rozpočet obce a rozpočet vyššieho územného celku je základným nástrojom finančného hospodárenia v príslušnom rozpočtovom roku, ktorým sa riadi financovanie úloh a funkcií obce a vyššieho územného celku v príslušnom rozpočtovom roku. Rozpočet obce a rozpočet vyššieho územného celku je súčasťou rozpočtu sektora verejnej správy.

Obec zostavuje rozpočet podľa ustanovenia § 10 odsek 7) zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Rozpočet obce Klenovec na roky 2023 – 2025 bol schválený

dňa 23. februára 2023 uznesením obecného zastupiteľstva č. 47/2023.

Hospodárenie obce Klenovec za rok 2023 sa po vylúčení účelovo určených prostriedkov skončilo schodkom rozpočtu vo výške 24 343,53 eur. Zostatok finančných operácií podľa § 15 ods. 1 písm. c) zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v sume 93 083,17 eur bol použitý na krytie schodku rozpočtu v sume 24 343,53 eur. Zostatok vo výške 68 739,64 eur bol použitý na tvorbu rezervného fondu.

V. Lojková

Ďakujeme chlapcom na fotografii za dobrovoľnú pomoc pri úprave a tvorbe záhonov pred budovou obecného úradu.

45. ročník Gemersko-malohontských folklórnych slávností Klenovská rontouka 2024

Obec Klenovec, Gemersko-malohontské osvetové stredisko v Rimavskej Sobote – kultúrna inštitúcia Banskobystrického samosprávneho kraja a Občianske združenie RODON Klenovec v dňoch 28.-30. júna 2024 zorganizovali v Klenovci nadregionálne folklórne slávnosti s medzinárodnou účasťou – 45. ročník Gemersko-malohontských folklórnych slávností pod názvom Klenovská rontouka. V tomto roku slávnosti získali regionálnu značku Tradičné podujatie Gemera–Malohontu a sú členom národnej sekcie CIOFF.

Na podujatí sa zrealizovalo 17 scénických programov a 10 sprievodných podujatí. V scénických programoch sa počas troch dní predstavilo 10 detských, 24 dospelých a 4 zahraničné kolektívy, spolu 1 046 účinkujúcich. Nechýbali zruční remeselní majstri na tvorivých remeselných dielňach, či Jarmoku ľudových remesiel, ako aj gastronomické špeciality a výstavy. GMFS obohatili zahraniční hostia zo Srbska, Poľska a Maďarska.

V piatok 28. júna otvoril GMFS – Klenovská rontouka Jarmokom remesiel bubeník. Návštevníci si mohli vypočuť remeselných majstrov, predstavenie remeselných cechov či navštíviť Dvory gastronomických špecialít. Vo vyznačených dvoroch prebiehali aktivity pre deti, na záver ktorých boli pri Múzeu súkenníctva a gubárstva pasovaní za tovariša remeselného cechu.

V Zóne oddychu mohli návštevníci navštíviť tvorivé remeselné dielne a vyskúšať si paličkovanie, hrnčiarske remeslo, šitie, vyšívanie krivou ihlou, drotárstvo a iné remeslá. Výstavu fotografií zo 45 ročníkov

GMFS si mohli pozrieť v Klenovskej tradičnej izbe. V zóne oddychu sa uskutočnil aj prvý scénický, interaktívny program Zatancuj, zahraj, zaspievaj si s nami, do ktorého sa mohli zapojiť aj návštevníci a rodičia s deťmi. Vo vestibule kultúrneho domu sa konala vernisáž výstavy Tak ako ma nepoznáte, priatelia, venovaná dlhoročnému organizátorovi GMFS, riaditeľovi MKS v Klenovci a vedúcemu folklórnych kolektívov v obci Klenovec Jaroslavi Zvarovi. Múzeum súkenníctva a gubárstva poskytlo historický pohľad do života a práce gubárov, zároveň si návštevníci mohli pozrieť a vyskúšať rôzne činnosti pri spracovaní ovčej vlny. Gubár J. Fotta, majster ľudovomeleckej výroby z Klenovca, E. Sojková, M. Felbaba a ďalší zameraní práce s ovčou vlnou predviedli druganie, česanie, pradenie, tkanie surovice, tkanie guby. Majster rezbár M. Štieranka prezentoval bačovský riad. V tomto priestore prebiehala v sobotu 29. júna súťaž vo varení baranieho gulášu, ktorej sa zúčastnilo 6 družstiev.

Slávnostné otvorenie 45. ročníka GMFS začalo v piatok podvečer slovenskou hymnou. Po prihovore starostky obce Klenovec K. Pribilincovej a riaditeľky GMOS D. Kišákovéj zaznela Klenovská hymna. Na otvorení sa predstavili FS Vepor a zahraniční hostia z Maďarska a Srbska. Nasledoval spomienkový program venovaný dlhoročnému režisérovi, členovi Programovej rady GMFS J. Piliarikovi z Kokavy nad Rimavicou s názvom Pre Teba, Jarco. V programe sa predstavili tanečníci a speváci FS Kokavan a Senior Kokavan z Kokavy nad Rimavicou,

detských folklórnych kolektívov v programe Predávať ich pôjdeme, v ktorom účinkovali DFS Zornička, DFS Lykovec, DFS Zrkadielko a DFS Podpoľanček. Nasledovala súťaž ľudových hudieb Drótova nôta, ktorá je venovaná dlhoročnému režisérovi tohto programu a členovi programovej rady V. Petrinovi s medailónom Idem, idem... V regionálnom programe Od majstra k majstrovi, v ktorom sme prezentovali remeselné a cechové tradície, účinkovali FS Háj, FS Rimavan a FSK Lieščina z Rimavskej Soboty, FS Dubina z Rožňavy, FS Vepor z Klenovca a FSK Čierťaž z

FS Sinec, MSSk Húžva a ŽSSK Skaliny z Hnúšte a R. a E. Bejtícovci s tancom.

Večerná scéna patrila Folklórnemu súboru Marína zo Zvolena s programom Nemožno mi ťa neľúbiť a folklórnemu súboru Železiar z Košíc s programom Taká tota naša nouta.

Sobotný deň pokračoval jarmokom remesiel, tvorivými dielňami, školou spevu a tanca, dvormi remesiel a gastronomickými špecialitami. V Zóne oddychu prebehol 34. ročník prehliadky heligonkárov Klenovská heligónka, ktorej sa zúčastnilo 58 heligonkarov. Popoludnie spestril interaktívny program venovaný 80. výročiu SNP s názvom Začnite s vysťahovaním, a následne prebehol scénický program Aby Nikdy Vojny Nebolo. Tematiku vojny vystriedali deti z

Nemeckej. Večerný program patril jubilujúcemu Folklórnemu súboru Partizán a LH M. Kapca z Banskej Bystrice s programom Pocta piesni a tanca. Gemer–Malohont bol prezentovaný v komponovanom programe Sviečka, bugač, hruda zeme o živote ľudí z Muránskej Huty v podaní FS Lykovec z Revúcej. Sobotný večer ukončilo zoskupenie hudobníkov Čendeš s world music.

Nedeľňajší program pokračoval Službami Božími v kostole ECAV, po ktorých nasledoval hudobno-spevácky program Modlitba a piesne za mier.

Pre účastníkov boli pripravené sprievodné, mimoscénické aktivity: tradičné dvory –Klenovský, Heligonkársky, Haluškový, Rákošské Bane, Gubársky, Dvor remesiel, Dvor Starých mám, Dvor u Bencov, (Pokračovanie na 7. strane)

Klenovská rontouka 2024

(Dokončenie zo 6. strany)

Chovateľský a Dvor rybáčich špeciálit. Návštevníci festivalu mohli navštíviť aj Pamätnú izbu rodákov obce Klenovec. Na Jarmoku tradičných remesiel sa prezentovalo 51 remeselníkov. Vo dvore remesiel s detským kútikom a na tvorivých dielňach pracovalo 12 lektorov. Pre verejnosť sa uskutočnila Škola spevu Po Klenovsky s heligonkármi FS Vepor L. Zvarom a J. Kožiačkom a škola tanca s A. Chmelkovou, a H. Bračom. Na programoch spolupracovalo 15 autorov a 6 asistenti. Autori programov: S.Zvarová, R.Malatinec, J.Černák, L.Zvarová, J. Zvara, M.Hroncová, V.Brádňanský, J. Lajgútová, A.Đurkovičová, D.Rosínová, D.Kišáková, A.Cvachová, J.Bazovský, I.Kovačovič. Asistenti: G.Sabová, K. Lendvorská, M. Malatincová, M. Pockľanová, M. Baš-

táková a P. Gecelovský. Programy sprevádzali moderátori: M. Resutíková, R. Malatinec, D. Výrostek, J. Genčanský a D. Daloš.

Veľká vďaka patrí všetkým, ktorí sa pričínili o realizáciu 45.ročníka GMFS Klenovská rontouka 2024 – zamestnancom Gemersko-malohontského osvetového strediska v Rimavskej Sobotě, obci Klenovec, dobrovoľníkom o. z. RODON Klenovec, FS Vepor z Klenovca, DHZO Klenovec, mladým dobrovoľníkom z obce, kuchárom, upratovačkám, aj za pomoc mimo regiónu. Tiež Záchrannej zdravotnej služby SR a Banskobystrickému samosprávnemu kraju, ktorý posilnil autobusové spoje na festivaly FestBusmi.

Od apríla 2024 sme venovali pozornosť propagácii slávností na sociálnych sieťach, propagačnými materiálmi, informáciami a „živý-

mi“ pozývačkami. Ďakujeme za spoluprácu mediálnym partnerom: RTVS-Rádio Regina Stred, www.vobraze.sk, TASR, www.rimava.sk, www.tvrimava.sk, www.echoviny.sk a všetkým dobrovoľníkom z obce a regiónu.

45. ročník GMFS – Klenovská

rontouka finančne podporil Banskobystrický samosprávny kraj, z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia a z 2% dane o. z. RODON Klenovec.

Stanislava Zvarová
dramaturgička GMFS

Folklórny súbor Vepor v Taliansku

Folkloristi FS Vepor zažili na 27.ročníku medzinárodného folklórneho festivalu CIOFF MOLES AETERNA v Moliterno v Taliansku, ktorý sa konal od 9.do 15. augusta, nezabudnuteľné chvíle. Prezentovali sa tradičnou ľudovou kultúrou Slovenska, regiónu Gemer-Malohont, i našej obce Klenovec. Spolu s folkloristami spod Vepra sa predstavili kolektívy Národný balet z Bolívie, Univerzitný tanečný súbor Filipiniana z Filipín, kapela Suonomar z Kolumbie a U Cimicchiu Moliterno z Talianska.

Prvý deň mali možnosť spoznať čaro mestečka Moliterno, v sobotu Campomaggiore, kde mali prvé večerné vystúpenie. V rámci ekumenickej Bohoslužby pod názvom Pestujte mier a nie nenávisť sa predstavili v slávnostných svadobných krojoch a zaspievali Klenovskú hymnu. Ďalšie vystúpenie prebehlo v nedeľu v mestečku Aliano. V pondelok sa všetci účinkujúci stretli s primátorom mesta Moliterno a krátkym sprievodom vytvorili pozvanie na večerné predstavenie CIOFF festivalu Moles Aeterna. Tu prebiehal štvrtý festivalový večer, kde si jednotlivé kolektívy odo-

vzdali darčeky. Súčasťou festivalu boli spoločné stretnutia účinkujúcich po skončení programov, kde sa vzájomne obohacovali a spoznávali ľudové kultúrne tradície na tanečnej dielni. Vedúci kolektívov sa venovali spoločnému sieťovaniu a výmene skúseností. Vystúpenia boli naplnené priateľstvom a vzájomnou úctou. Záujem o poznávanie kultúry rôznych národov prerástol k spoločnému obohateniu vystúpení a tak náš tanečník Palko Kmeť spoluúčinkoval so zoskupením z Kolumbie a speváčka Dominika Kasáčová spievala v programovom bloku priateľom

z Bolívie. Posledný deň bola súčasťou programu návšteva pláže, kde si účinkujúci vychutnali morské vlny a slnečné lúče Talianska. Vznikli krásne priateľstvá medzi účinkujúcimi, organizátormi a vedúcimi. Naši folkloristi veria, že sa ich cesty opäť pretnú a spolu s priateľmi z FS U Cimicchiu z Moliterna sa stretnú v roku 2025 na Klenovskej rontouke. Aj touto cestou ďakujú za milé prijatie organizátormi aj návštevníkmi, tiež CIOFF organizácii za spoluprácu a prezidentke národnej sekcie CIOFF Kataríne Babčákovej, riaditeľovi festivalu Nicolovi Orlandovi, riaditeľovi organizačného tímu festivalu Vincenzovi Melimu a riaditeľovi MKS v Klenovci a vedúcemu FS VEPOR Jaroslavovi Zvarovi. Poďakovanie patrí všetkým účinkujúcim z FS Vepor za prezentáciu Slovenska a nášho Klenovca, a tiež o. z. RODON Klenovec a obci Klenovec za finančnú podporu cestovných nákladov.

zdroj: Stanislava Zvarová
umelecká vedúca FS Vepor

Ach, tá dnešná mládež...

Deti sú také a onaké, len nie dobré. Od nepamäti kritizujeme ich správanie a prehliadame, že všetko zlé, z čoho deti obviňujeme, sa naučili od nás, dospelých. Vybrať sa po zlých chodníkoch je tá najjednoduchšia a najľahšia cestička. Cesta úspechu, zodpovednosti a slušnosti je omnoho náročnejšia. Vedia o tom svoje aj pedagógovia a sú na svojich šikovných zverencov patrične hrdí, veď často je úspech dieťaťa aj ich úspechom. Na šikovného bývalého žiaka našej základnej školy, čerstvého maturanta Denisa Dovalu sa rozhodla upozorniť riaditeľka školy Anna Rudová. A my vám ho radi predstavíme.

Na internete sa o Evanjelickom gymnáziu v Tisovci píše ako o elitnej strednej škole na Slovensku. Dozvedeli sme sa, že ste sa zaradili medzi jej najlepších študentov.

Máte pravdu, gymnázium má dobré meno. A každý rok udeľuje čerstvým maturantom dve

veľa práce.

Áno je, ale ja mám výzvy rád. Okrem štúdia som sa zapájal do mnohých školských aj mimoškolských aktivít. Spomeniem pre mňa osobne najvýznamnejšie. Zúčastnil som sa na Erasmu v Litve – na projekte Y.E.S. G.R.E.E.N. Spolu so študentami z Litvy, Estónska,

klamu. Tiež modelové zasadnutie OSN v Martine na tému kriminality a pašovania drog cez balkánske štáty a modelový parlament študentov v budove parlamentu v Bratislave. Na vzdelávaní od Partners Group sme sa zaoberali finančníctvom, investíciami, dôchodkovým zabezpečením a právom. Bol som zvolený aj do školského parlamentu a vo funkcii predsedu sa mi podarilo naštartovať jeho činnosť a motivovať spolužiakov k mnohým aktivitám. Ale nie je to len evanjelické gymnázium, ktoré mi dalo vášeň pre mimoškolské aktivity. Priviedla ma k nim základná škola v Klenovci, kde mi bolo zverené spravodajstvo školského časopisu. Bola to úžasná príležitosť prehliť a rozvíjať svoje zručnosti.

Je evidentné, že vám nie je ľahostajné, čo sa deje vo svete, aj snaha prispieť k jeho zlepšeniu. Na webstránke gymnázia sa však píše aj o vašom veľkom úspechu v olympiáde.

Ak vás niečo baví, treba skúšať šťastie aj v súťažiach. Podarilo sa mi postúpiť do celoslovenského kola ekonomickej olympiády v Bratislave a zaradil som sa tak medzi 50 najlepších študentov v znalosti z ekonómie a finančníctva. Po dvoch kolách, kde

som musel preukázať a potvrdiť svoje analytické schopnosti a kritické myslenie pri riešení ekonomických úloh zo života, som sa umiestnil na krásnom 6. mieste. Malo to pre mňa aj ďalší významný aspekt. Bol som prijatý na vysokoškolské štúdium vo Fínsku a zhodou okolností som sa na olympiáde zoznámil s prednášateľom, riaditeľom slovenskej firmy, ktorý mi po úspešnom ukončení štúdia ponúkol pracovnú spoluprácu vo Fínsku.

Snaha vzdelávať sa a zapájať sa aj do rôznych projektov sa opláti. Čo by ste odkázali svojim rovesníkom?

Aby boli aktívni v každej oblasti života a rozvíjali svoje schopnosti. Aby vo svete zbierali skúsenosti, a potom, tak ako to plánujem ja, sa vrátili domov a uplatnili v praxi, čo sa vo svete naučili. Ja sám sa riadim krédom a odporúčam ho všetkým: „Nech nepozerajú aký veľký je problém, ale ako ho vyriešiť.“

Za podnetné stretnutie a rozhovor ďakuje Eva Biela.

významné ocenenia. Ocenenie Laudatio Industriae – Chvála usilovnosti a najvyššie ocenenie Laudatio Sapientiae – Chvála múdrosti. Som veľmi rád, že som sa zaradil k tým, ktorým sa najvyššie ocenenie Laudatio Sapientiae podarilo získať.

Významné ocenenia sa nezískavajú len tak. Iste je za tým

Talianka, Česka a Bulharska, sme sa zaoberali udržateľnosťou prírody a biodiverzitou. Environmentálna téma – Udržateľnosť vody – bola súčasťou podujatia v lokalite Zbojská, ktoré som spoluorganizoval. Ďalším podnetným podujatím bolo Camp Courage, kde sme rozoberali demokraciu, politické systémy, marketing a re-

Budeme nesmierne radi, ak sa k pani riaditeľke školy Mgr. Rudovej pridáte všetci. Rodičia, starí rodičia, kamaráti, príbuzní. Dajte nám do redakcie vedieť o deťoch a mladých ľuďoch, ktorí si zaslúžia, aby sa o nich vedelo, ktorí sa rozhodli ísť cestičkou vzdelania, úspechu, slušnosti, dohody a vzájomnej pomoci. Eva Biela

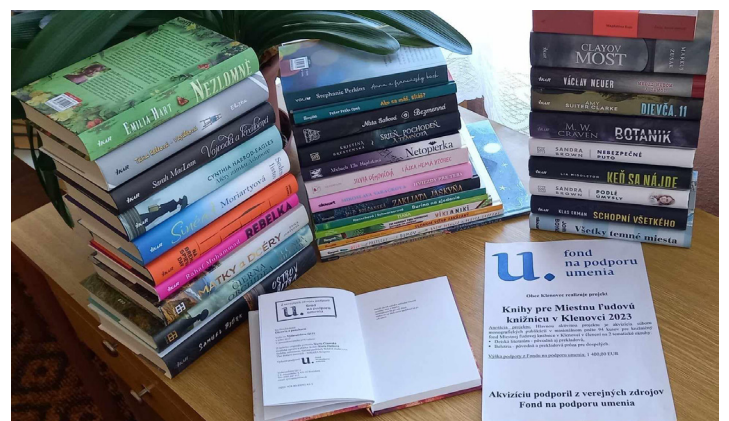
Knihy z projektu

V júni 2024 bol úspešne ukončený projekt „Knihy pre Miestnu ľudovú knižnicu v Klenovci 2023“. Vďaka prideleným finančným prostriedkom 1 400 eur sa nám podarilo do knižnice zakúpiť až 167 nových titulov, z toho 36 kníh, ktorých vydanie podporil Fond na podporu umenia, 41 kníh pre deti a mládež, 76 kníh od slovenských autorov a

3 knihy od rómskych autorov. Podmienkou projektu bola aj finančná spoluúčasť obce.

Z finančných prostriedkov obce sa v rámci projektu zakúpilo ďalších 19 kníh, z toho 11 kníh od slovenských autorov. Projekt z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

Eva Biela

Tábor šikovných detí

Máte pocit, že dnešné deti nemajú trpezlivosť a chýba im tvorivosť? Vôbec to tak nemusí byť. Presvedčili sa o tom aj návštevníci, ktorí v dňoch 19.-23. augusta navštívili našu knižnicu a hneď vo dverách ich pri-

vítali detské hlasy. V tom čase sa totiž v našej knižnici konal denný detský tábor. Deti mali možnosť prázdninové voľné dni zaplniť zmysluplne a pod odborným dozorom. Tábor bol zameraný aj na ekológiu a deti

zistili, že krásne veci sa dajú vyrobiť aj z odpadu. Zo starých vyradených kníh si v pondelok vyrobili anjelov a v utorok nádherné kvetinové ikebany s mini vedierkom a čajovou sviečkou. V stredu sa naučili zápästkovú techniku a zo starých postrihaných tričiek si mohli na drevenom ráme alebo odpadovej

rolke vyrobiť malý koberček či taštičku. V knižnici sa musí tvoriť aj s písmenkami a tak sa deti vo štvrtok zahrali na spisovateľov a ilustrátorov a vymysleli a vyrobili si vlastnú vtipnú mini knihu a do nej krásne záložky z vylišaných kvietkov a odpadovej fólie. V piatok, aby si deti svoje krásne výtvary mali v čom odniesť domov a pochváliť sa rodičom, si farbami na textil ozdobili tašky ušité z odpadovej látky. Obеды deťom pripravili pani kuchárky zo Skleníka a každý deň za odmenu, a veru zaslúženú, dostali dobroty a zmrzlinu. Popoludní sa vymýšľali hry, aj dorábali nedokončené výtvary. Prázdninový denný tábor by mohol byť začiatkom novej tradície, naše deti si to zaslúžia. Realizované s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín.

Eva Biela

Účastníci detského letného tábora v miestnej ľudovej knižnici a ich práce.

Letné tvorivé remeselné dielne pre deti Remeslo má zlaté dno

Občianske združenie RODON Klenovec, Gemersko-malohontské osvetové stredisko – kultúrna inštitúcia Banskobystrického samosprávneho kraja a obec Klenovec po 16-krát organizovali letné tvorivé remeselné dielne pod názvom Remeslo má zlaté dno. Cieľom projektu je vytvárať podmienky pre deti v oblasti poznávania tradičných remeselných techník. V tomto roku sa dvadsiatim deťom vytvorili podmienky prežiť jedinečné prázdninové chvíle v Penzióne Ráztočné v Klenovci s remeselnými majstrami a animátormi voľného času.

Na úvod sa oboznámili s históriou remesiel, existenciou remeselných cechov a ich hierarchiou. Po rozdelení do skupín si vytvorili cechové erby, slogan svojho cechu. Nedeľný večer zakončili pozeraním filmu o keramikárke Danke Bakšovej z edície Nositelia tradícií, ktorý vytvorilo GMOS. Od pondelka do piatku sa venovali rôznym remeselným technikám: výrobe modrotlačie s Luciou Dovalovou z Badína, výrobe drevených výrobkov s Jozefom Hiblerom z Rumi-
niec, výrobe zvonkov a kovových praciek s Marianom Jágerčíkom z Pohronskej Polhory, paličkovaníu s Karolínou Kriškovou z Tisovca a Andreou Mesíkovou zo Seliec, výšivke krivou ihlou s Annamáriou Dovalovou z Klenovca, košíkom z

pedigu s Jaroslavom Zvarom z Klenovca, krížikovej výšivke s Annou Agócsovou z Hajnáčky, gubárstvu, česaniu vlny, spriadaniu vlny s Jánom Fottom z Klenovca, výrobe bičov a zdobeniu kože s Jánom Maciakom z Tisovca, keramike s Danielou Bödovou z Jesenského, vypaľovaniu do dreva s Alžbetkou Chmelkovou z Klenovca, maľovaniu na tričká s Erikou Šogúľovou z Hnúšte.

V rámci výletu po regióne navštívili hrnčiarsku dielňu Danky Bakšovej v Hrnčiarskych Zalužanoch a všetko od ľanu po plátno spoznávali v Kokave nad Rimavicou v občianskom združení Čarovná nitka s lektorkami Ľubkou Žilkovou, Evkou Sojkovou a lektorom Martinom Felbabom. Aktivita na

výlete deťom umožnili bližšie spoznať prácu remeselných majstrov v dielni. Okrem majstrov ochutnali aj gastronómiu Kokavskej izby a zmrzlinu v Mlyne v Kokave nad Rimavicou. Ľudový nástroj heligónku predviedli členovia DFS Zorníčka z Klenovca – účastníci tvorivých dielní Jozef Marcinek a Zoran Vančík. Animátori voľnočasových aktivít – oddych od remeselných techník, zabezpečovali členovia FS Vepor z Klenovca Alžbeta Chmelková, Lucia Jakabšicová, Kristián Zvara. Realizovali s nimi súťaže, hry, vedomostné kvízy, hľadanie pokladu, skúšku odvahy prostredníctvom nočnej prechádzky, remeselný bál spojený s karnevalem. Odborná garatka tejto aktivity Stanislava Zvarová realizovala tanečnú dielňu

s prípravou tanečnej kompozície na záverečnú prezentáciu projektu. V piatok sa všetci účastníci prezentovali svojimi výrobkami a aktivitami tábora na výstave pre rodičov, starých rodičov a náhodných hostí.

Týždenný remeselný tábor zanechal pozitívne emócie ako u detí, tak aj lektorov, ale aj organizátorov podujatia. O tom, že to má zmysel, svedčí aj záujem zúčastniť sa aj o rok. Veľká vďaka patrí manažmentu a pracovníkom Penziónu Ráztočné za vytvorené podmienky počas týždňového pobytu. Letné tvorivé remeselné dielne Remeslo má zlaté dno z verejných zdrojov podporil Fond na podporu projektu.

Stanislava Zvarová
koordinátorka projektu

Účastníci tohtoročných letných tvorivých remeselných dielní pod názvom Remeslo má zlaté dno, ktoré sa konali v penzióne Ráztočné.

Športujúci seniori

Športový deň, ktorý pre svojich členov aj nečlenov zorganizoval Výbor Základnej organizácie Jednoty dôchodcov Slovenska (ZO JDS) Klenovec, prekazilo daždivé počasie. A tak sme sa 10. júna namiesto v oddychovej zóne, kde sme si chceli nenáročnými športovými disciplínami spríjemniť deň, zišli v klube dôchodcov. Športovanie sme odložili na vhodnejší čas a namiesto svalov sme si potrápili mozgové závitky.

Pod vedením učiteľky Evy Moncoľovej sme sa zahrli na „Seniorov v škole“. E. Moncoľová pripravila pre seniorov vedomostný test s 15 otázkami o životnom prostredí a ľudskom tele. Súťažilo päť trojčlenných družstiev. Zo začiatku bolo v klube rušno, no postupne sa všetci sústredili na správne odpovede a aj mušku by bolo počuť lieť, tak bolo ticho. Po vyplnení si družstvá, netušiac komu, testy vzájomne opravili. Hoci seniori už dávno opustili školské lavice, preukázali sa vynikajúcimi vedomosťami. Všetci boli pochválení, ohodnotení jednotkou a odmenení malým darčekom od sponzorov. Potom predsedníčka ZO JDS L. Antalová vyskúšala seniorov, či poznajú prímenia rodín používaných v minulosti. Zistili sme, že ich je veľmi veľa a používajú sa dodnes. Pekné dopoludnie sme ukončili posedením pri jedle, koláčiku s kávičkou a veselých pesničkách.

Počasie, naopak, prialo organizátorom Okresného športového dňa v Rimavskej Sobote. Seniorské športové hry, ktoré sa konali 26. júna, otvorila privítaním všetkých prítomných predsedníčka OO JDS Rimavská Sobota M. Pilčíková. Po nej pani E. Moncoľová oboznámila súťažiacich s pravidlami. Členovia jedenástich ZO JDS súťažili v štvorčlenných družstvách v disciplínach kop loptou do bránky, hod to-

pánkou na diaľku, hod granátom do kruhov, hod kruhom na nohy stola, hod šípkou na terč a zrážanie plechoviek v tvare pyramídy. Za ZO JDS Klenovec súťažili V. Mináčová, J. Mináč, R. Kolesárová a V. Parobeková. Bola radosť sledovať elán a nadšenie seniorov pri úspešne zvládnutej disciplíne a boli aj slzy sklamaní. Ako však povedala M. Pilčíková: - „Všetci súťažiaci, ktorí súťažili, sú víťazi.“ 1.miesto obsadila ZO JDS Hrnčiarske Zalužany, 2.miesto Hrnčiarska Ves a 3.miesto Rimavská Sobota.

Za slnečného počasia, v krásnom prostredí záhrady, sme si spoločne posedeli pri guláší, pohárikú vína, zákusoch či slanom pečive, ktoré priniesli jednotlivé členky z každej organizácie. Rozchádzali sme sa s dobrým pocitom, že sme opäť niečo prospešné urobili pre svoje zdravie.

E. Moncoľová

Členovia našej základnej organizácie JDS na okresnom športovom dni seniorov v Rimavskej Sobote.

Stoličková joga pre seniorov

Stoličková joga je ideálnym cvičením pre seniorov. Pozitívne ovplyvňuje psychické aj fyzické zdravie, pomáha pri problémoch s pohybovým aparátom, srdcovo-cievnyimi ochoreniami, cukrovkou, vysokým krvným tlakom, obezitou a pri pravidelnom a správnom cvičení dokáže predchádzať mnohým, aj vážnym zdravotným problémom.

Teší nás, že sa v Komunitnom centre Klenovec pravidelne stretávajú aktívne seniorky, ktoré za pomoci milej jogínky Radky môžu cvičiť v rytme svojho tela. Venujú sa dýchacím technikám, meditácii a cvičeniam, vďaka ktorým si môžu zlepšiť silu, mobilitu či rovnováhu. Čiže všetky dôležité aspekty pre zdravie seniorov. Vaša snaha a odhodlanie starať sa o svoje zdravie sú veľkou inšpiráciou. **ĎAKUJEME. Pracovníčky KC**

Zdravie z prírody

Zdravím vás, milovníci prírody a bylín. Leto je v plnom prúde, je čas dovolení, oddychu, prázdnin. No správny bylinkár nelení a vyráža na lúky prerastené úžasnými darmi matky Zeme. Je toľko toho čo objavovať. Kamkoľvek otočíte pohľad, vždy je čo zbierať. Aj na našich lúkach a pastvinách rastú mnohé liečivé krásy: materina dúška, ľubovník bodkovaný, rebríček obyčajný, repík lekárske, srdcovník obyčajný, palina obyčajná, divozel veľkokvetý. A hádajte, o ktorej z nich si dnes niečo napíšeme?

ĽUBOVNÍK BODKOVANÝ (Hypericum perforatum)

Ľubovník bodkovaný rastie na slnečných miestach v nižších a stredných polohách. V staroveku ho nazývali „diablov bič“ a používal sa ako ochranná rastlina pred príznakmi a démonmi. Ľudovo je prezývaný aj ako koreň Matky Božej, kráľovská bylina, trezalka, bylina sv. Jána. Údaje je to jedna z bylín, ktorá bola v slámniku Ježiška pri jeho narodení. Ideálnym časom na jeho zber je noc sv. Jána, kedy rastlina získava mimoriadne liečivú a ochrannú silu. Z rastliny sa zbiera kvitnúca časť na začiatku kvitnutia, najlepšie doobeda. V rastline bolo zistených okolo 150 rôznych látok, najdôležitejšie sú: triesloviny, farbi-

vo hypericín, fotoglucinoly, fytoosteroly, cholín, flavonoidy (kvercetín a rutín), silice, živica, organické kyseliny, vitamín C, provitamín A, antibakteriálne látky a mnohé iné. Ľubovník má výrazné účinky pri liečbe tráviaceho traktu: ochorenia pečene a žlčníka, pankreasu, dvanástorníkové vredy, ulcerózna kolitída, Crohnova choroba, hemoroidy. Používa sa na zápaly ústnej dutiny, hltana, ochorenia horných dýchacích ciest ako kloktadlo a na výplachy úst. Nasadzuje sa na stavy po mozgovej mŕtvici, poúrazové opuchy mozgu, skleróze multiplex, rôznych neurologických ochoreniach. Ako obklad z čerstvej rastliny sa používa na infikované rany, olej na popáleniny, zápal sedacie-

ho nervu, pásový opar. Taktiež sa využíva pri úzkostiach, depresiách, migrénach, nespavosti, pomáha zabíjať vírus herpes simplex vo forme masti a vŕľuhov. Olej sa využíva aj pri bolestiach kĺbov a vysunutých platničiek. Treba však byť opatrný, pretože pri vystavení sa slnku, môže spôsobiť alergickú reakciu. Neodporúča sa používať počas onkologickej liečby, pretože je takým silným detoxikantom, že ruší účinok chemoterapie. Vedci skúmajú ľubovník ako rastlinu vhodnú na čistenie zamorených pôd, hlavne kadmíom.

Duchovné poslanstvo rastliny Ľubovník je zasvätený slnku, nielen fyzickému, ale aj duchovnému. Prináša poslanstvo lásky, ktorá sa ukladá do krvi všetkého živého. Červené farbivo je prúdiacou láskou. Ľubovník je oslavou života, energie radosti z bytia. Roznecuje svetlo v tme, odháňa tieň, presvetľuje tmavé kúty duše.

Čaj na nervy

50g pamajoránu obyčajného, 25g ľubovníka bodkovaného, 10g boráka lekárskeho, 10g medovky lekárskej. 1 PL zmesi zalejeme 200

ml vriacej vody, lúhujeme 10 minút, precedíme, pijeme počas dňa medzi jedlami.

Ľubovníkový olej

Čerstvú rastlinu nasekáme a vložíme do sklenenej nádoby, zalejeme olivovým alebo slnečnicovým olejom, necháme macerovať na slnku 14 dní (niektoré recepty uvádzajú až 6 týždňov). Priebežne premiešavame. Olej musí mať tmavočervenú farbu. Precedíme, uchováva-

L.P.

Ľubovník bodkovaný.

Jubilejný 10. ročník nohejbalu

Na multifunkčnom ihrisku sa v sobotu 6. júla uskutočnil jubilejný 10. ročník nohejbalového turnaja. Bol zároveň aj spomienkou na našich spoluhráčov Róberta Kováča a Dušana Brádniana, ktorí sa tohto podujatia pravidelne zúčastňovali. Na turnaji štartovalo sedem družstiev, ktoré hrali systémom každý s každým, takže všetky družstvá hrali rovnaký počet stretnutí. Na turnaj pricestovali susedia z Kokavy nad Rimavicou, Zlatna, spod Tatier pricestovali naši priatelia z Važca. Domáci zostavili tri družstvá, ktoré chceli zabojovať o čo najlepší výsledok, prípadne aj jubilejný ročník

pred domácim publikom vyhrať. Pred posledným kolom už niektoré družstvá tušili ako sa umiestnia, ale až do posledného zápasu bolo stále všetko otvorené. Víťazom sa stali Sendrejovci z Kokavy, ktorí

Na 10. ročníku nohejbalového turnaja štartovalo sedem družstiev.

predvádzali počas turnaja najvyrovnanejšie výkony a zaslúžene zvíťazili. Striebro si vybojovalo domáce družstvo v zložení V. Parobek, P. Filo, E. Longauer a J. Majorský. Na pomyslený bronzový stupienok sa postavilo ďalšie domáce družstvo. Raritou bolo, že v

tomto družstve štartovali otec, syn a vnuk (Martin Bobrovský, Peter Bobrovský, Adam Bobrovský), a tak sa na ihrisku stretli tri generácie.

Popri turnaji naši pomocníci varili guláš a starali sa o občerstvenie, na ktorom si mohli pochutnať nielen hráči, ale aj všetci diváci, ktorí si našli cestu a prišli sa pozrieť na výkony všetkých družstiev. Poďakovanie patrí všetkým, ktorí toto podujatie podporili: obec Klenovec, TJ Družstevník Klenovec, KHB, s.r.o. Lučenec, PZ Klenovec, Hostinec MAŤO - Chemik, Hostinec Sídliisko a všetkým dobrovoľníkom, ktorí sa postarali o zdarný priebeh podujatia.

Richard Bálint

Spomienka na Petra Hrivnáka

Klenovčan Peter Hrivnák bol výborný pilot, inštruktor paraglidingu, spoluzakladateľ 1. Gemerského paraglidingového spolku a zakladateľ školy paraglidingu Flyzone. Tri letové dni na počesť nášho tragicky zosnulého kamaráta napriek nepriaznivej predpovedi počasie prebehli v dňoch 28.-30.6. 2024.

Prvý deň, piatok, sa skoro vyvinuli búrkové mraky a z pozadia Klenovského Vepra bolo počuť hrmenie. Uvítací člen akcie Peter Tóth urýchlene odštartoval a pre istotu za Kokavou aj pristál. M. Karásek, M. Klenovič, D. Szabadová, M. Bariak a M. Mocný nestihli ísť do vzduchu, pod kopec išli po zemi, lebo podmienky na odštartovanie do vzduchu už neboli bezpečné.

Hlavný sobotný deň vyšiel na jednotku. Všetci účastníci akcie sa zdvihli nad štart a poleteli. Niektorí po čase pristáli opäť na štarte, iní sa rozleteli do okolia. Na letových dňoch sa zúčastnilo 16 pilotov padákových klzákov, väčšinou členov paraglidingového klubu 1.GPS, z toho dvaja paraglidisti z Česka. Prišiel nás potešiť aj rogalista

M. Csonka, ktorý zareagoval na pozvánku J. Sojku. Po príchode na štart čakalo účastníkov prekvapenie od bývalého miestneho rogalistu Paľa Vranského. Vybudoval dočasný prístrešok zo záložného padáku a trubiek svojho rogalu. Akciu zahájili organizátori Peter Tóth a Denisa Szabadová. Po zadokumentovaní účastníkov v kronike a spoločnom fotografovaní mal úvodné slovo štatutár 1.GPS Maroš Kurek. Niekoľko spomienkových viet o Peťovi povedali jeho súputníci M. Kurek a P. Tóth. Potom k Peťovmu symbolickému pomníku na štarte Slopovo položili účastníci venček zo šíšiek s pozdravom od 1.GPS. Po poďakovaní všetkým účastníkom piloti štartovali do vzduchu. V Peťovej

paraglidingovej škole Flyzone pracuje aj Maroš Kurek, ktorý po ňom prevzal vedenie a pomáhal cez vysielaciu menej skúseným pilotom vytáčať prvýkrát termiku a pristáť prvýkrát späť na štarte. Základne v tento deň boli od 1 500 mnm do 1 800 mnm a nebol problém uskutočniť let nad Klenovcom, kde práve prebiehali folklórne slávnosti Klenovská rontrouka. P. Tóthovi sa tu podarilo pristáť a neplánovane sa spolu s manželkou stretnúť a zaspomínať si na P. Hrivnáka a jeho otca Paľa s členmi miestneho lyžiarskeho klubu, v ktorom spolu s Peťom a jeho otcom pracovali. Piloti, ktorí pristáli v Kokave, sa zišli a posedeli pri občerstvení. Na štart na Slopovo sa vrátilo 9 účastníkov, ktorí tu prenocovali.

Tretí deň akcie priaznivý pre paragliding nebol. Nefúkalo a slnka bolo málo. Piloti z akcie, vrátane rogalistu, len zleteli do Kokavy.

Touto cestou sa chceme ešte raz poďakovať miestnemu roľnícke-

mu družstvu Klenovec, že nám pred akciou pokosili štartovisko, družstvu z Poltára, že pred akciou presunuli jalovice aj s obávaným býkom mimo našich pristávacích plôch a sestre P. Tótha Katke za koláče.

Peter Tóth, člen 1.GPS

Symbolický pamätník Petra Hrivnáka na Slopove.

Účastníci troch letových dní na počesť pilota, inštruktora paraglidingu Petra Hrivnáka.

Mladý Klenovčan Marek Majorský s klenovskou zástavou na najvyššom štíte Európy Mont Blancu.

Mladí bedmintonisti nezaháľali

V júni bola naša TOP 3 mladých hráčov na troch zahraničných výjazdoch ako reprezentanti Slovenska. V Srbsku Fodor a Fotta, v Poľsku a Česku Fotta a Fodorová. Žiaľ, na medailu nedosiahli.

Prvé dva turnaje ovládli hráči Turecka. Naši hráči prehrávali zápasy práve s nimi. Fotta v skupine prehral s Turkom Celebim v treťom sete 22:24. Turek potom získal striebornú medailu. Fodorová sa zo skupinovej fázy prebojovala do hlavnej súťaže, ale hneď prehrala. Ešte stihla domáci turnaj v Nitre, kde vo svojej kategórii obsadila druhé miesto po finálovej prehre so Šarlayovou (Púchov). Cez prázdniny sa naši hráči zúčastnili kempov v Českom Krumlove, Plzni a Zvo-

lene.

Menovaní hráči sú na popredných miestach rebríčkov vo svojich kategóriách. V rebríčku kategórie U 13 je David Samáš na 13., Ema Pauková na 10. a Laura Fiľová na 3. mieste. Tandlmajer v U 17 je 28., čo znamená, že sa môže prebojovať na majstovstvá SR. V rebríčkoch k 1. augustu je ešte Matúš Ulický a Petra Smítalová, ale až v druhej päťdesiatke. Štvrtá pätina tohto ročníka začala už koncom augusta turnajom U 17. Začiatkom septembra budú Fotta a Fodorová reprezentovať Slovensko na turnaji v Slovinskej Mirne a potom sa presunú do Poľska na ME hráčov do 15 rokov.

Ivan Majorský

Klenovská zástava na Mont Blancu

Hory a ich majestátnosť v nás vzbudzujú rešpekt, učia nás pokore, vnímať krásu často nedotknutej prírody, odpútať sa od každodenností, a ak im podľahnete, dokážu preveriť a vydolovať z vás silu a odhodlanie, o akom ste možno ani netušili. Tatranské štíty, to je obrovská energia zakliata do skaly, drsné prostredie vnímavého človeka vábi, vyzýva a zároveň odstrašuje – tak vníma Marek Majorský naše hory, kam si rád chodí naberať energiu. Každý milovník vysokohorskej turistiky vie, že každým zdolaným štítom a úžasnými výhľad-

mi vás to láka prekonávať ďalšie a ďalšie. Hory sa stanú drogou, ktorá vo vás vyvoláva pocit šťastia, odhodlania aj pokoja. Marekovi už Tatry nestačia, a tak sa len pred pár dňami, 13. augusta, vydal pokoriť najvyšší štít v Alpách – Mont Blanc (4 808 m n.m.). Štart bol o pol tretej ráno z chaty Gauthier, počasie aj napriek zime sa vydarilo a výhľady stáli za to. Svoj úspech venoval aj Klenovcu. Na štíte vďaka Marekovi zaviala aj klenovská zástava. Marekovi želáme veľa šťastných výstupov a nádherných výhľadov.

Eva Biela